

Ühine Hiiumaa

Hiiumaa valimisajaleht

valimisprogramm 2025

Mei plaan et saare elu parembaks teha

Valimisliit Ühine Hiiumaa koondab 18 ettevõtjat ja spetsialisti, kes usuvad, et Hiiumaa tulevik ei saa sõltuda ainult erakondadest. Meie tugevuseks on talupojamõistus ja asjatundlikkus. Nimekirjas on viis praegust volikogu liiget ja valitsuse liige, kelle kogemustele lisandub uute liikmete värskus ja uuenduslikud ideed. Ettevõtjad teavad, et tänane edu pole tuleviku garantii. Valimised pakuvad võimalust Hiiumaa juhtimist muuta asjatundlikumaks. Volikogus on oluline koostöö kõigi tarkade inimestega, sest üks ei saavuta midagi. Valla roll on laiem kui seaduses sätestatud - see on elukvaliteedi parandamine. Iga otsus peab olema ratsionaalne ja Hiiumaale lisaväärtust toov.

Uued algatused

- Kõpu tuletõrje depoo.
- Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse ümberehitamine kaasaegseks õpi – ja huviala keskuseks.
- Sõru sadama piirkonna külastuskeskkonna arendamine.
- Suuremõisa lossile jätkusuutliku avaliku lahenduse leidmine.
- Saarnaki ja Hanikatsi laidudele avaliku külastuskeskkonna loomine.
- Lubjaahju põiktänava väljaehitamine, piirkonna arendamine koos rannapromenaadiga Kärddlas.
- Käina kultuurikeskuse ja Tuuletorni vahelise ala atraktiivseks avalikuks alaks kujundamine.
- Kärddla staadioni kaasajastamine koos uue teenindushoonega.

MEIE PÕHISÕNUM
Hiiumaa asjade üle
otsustagu
hiidlased ühiselt!

Väljaandja: valimisliit Ühine Hiiumaa

Trükikoda: POS Print OÜ

Foto: Häli-Herta Haavapuu

Valimisliidu ÜHINE HIIUMAA

MEIE KOLM PÕHIMÕTET

Kestev, säästev ja puhas Hiiumaa - See on saar, kuhu inimesed soovivad tulla ja siia jääda.

Hiiumaa ei ole ääremaa, Hiiumaal ei ole ääremaad – siin on kaasaegne elukvaliteet, tugev omakultuur, lai valik teenuseid ja nutikad lahendused. Ühtlaselt tugevad piirkonnad tagavad elujõulise Hiiumaa ja tigusad kogukonnad.

Hiiumaa vald on vääriline partner riigile, ettevõtjatele ja kodanikuühendustele.

PIKAAJALISED EESMÄRGID – HIIUMAA JA EESTI RIIK ÜHISELT

1. Praamiliiklus on maantee pikendus ja elutähtis teenus. Riigiteede võrgustik on kvaliteetne. Käina - Hüti – Lauka/Puski tee saab mustkatte.
2. Tervishoiuteenuse parem kättesaadavus kodusaares – kiirem arsti vastuvõtule pääsemine ja regulaarne töötervishoiuteenus Hiiumaa Haiglas. Tõhusam meditsiinitranspordit kiireks ühenduseks mandri suurhaiglatega.
3. Energiaga varustuskindluse tagamine, taastuenergia lahenduste ja energiaühistute arendamine.
4. Koolivõrgu struktuuri ja uue rahastamismudeli rakendamine kvaliteetse hariduse omandamise tagamiseks. Kaasaegse Hiiumaa Gümnaasiumi ja Hiiumaa Ametikooli säilitamine. Saare eripärast tulenevalt on vaja rakendada riigipoolseid erisusi.

MEIE JÄTKUVAD PROGRAMMILISED PÕHIEESMÄRGID PERIOODIKS 2025 – 2029

1. Vallavalitsuse juhtimisel asjatundlikkuse väärtustamine. Vallavanema ja valla juhtide ja valimine konkursi alusel. Igapäeva elu korraldavad a-poliitilised osakonna juhatajad.
2. Hiiumaa positiivse kuvandi arendamine nii Eestis kui maailmas laiemalt. Saarelisuse ja hajaasustuse kui väärtuse mõtestamine ja levitamine. Elanike arvu kasvatamine, atraktiivse külastuspiirkonna loomine, turismihoaaja pikendamine.
3. Elamufondi uuendamine on järgmine oluline samm Hiiumaa elukeskkonna parandamisel. Kortermajade täielik renoveerimine ja eelduste loomine uuteks kinnisvaraarendusteks.
4. Hiiumaa Haldus käivitamine pole kahjuks kujunenud plaanijärgselt. Uuel perioodil vajab Hiiumaa Haldus suuremat spetsialiseerumist ja uut kvaliteedi taset.
5. Põhimõtete väljatöötamine investeerimisprojektide toetamiseks.
6. Hiiumaa vallale riigilt lepingupartneri rolli taotlemine parvlaeva- ja lennuühenduse korraldamisel suursaarte ja mandri vahel.
7. Kodulähedaste lasteaedade arendamine. Heaolu toetava ja väga hea põhihariduse tagamine, konkurentsivõimelise Hiiumaa gümnaasiumi säilitamine. Hiiumaa Ametikooli tegevuse laiendamine, kaasajastamine, rahvusvahelistumine.

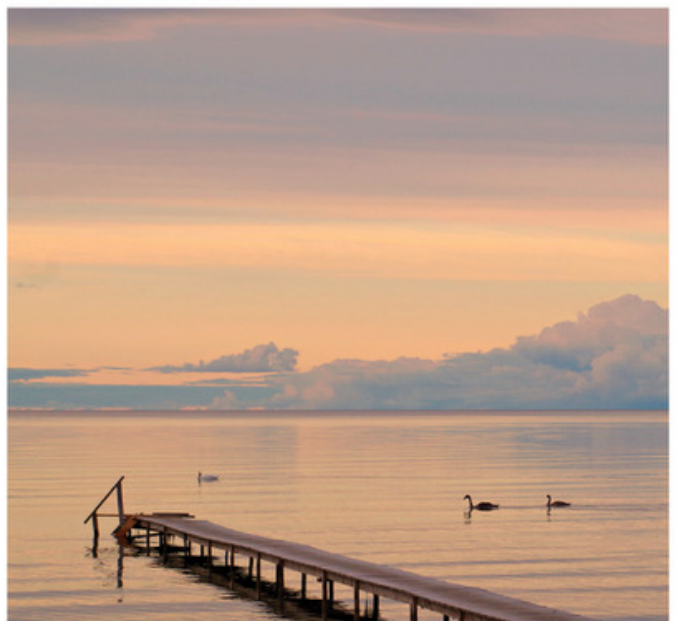
VIIME LÕPUNI EELMISEL VALITSEMISPERIOODIL ALUSTATUD INVESTEERINGUD

- Kärkla lasteaed
- Kärkla kultuurikeskus
- Pargi 3 sotsiaalhoolduskeskuse II etapp
- Kõrgessaare Vallamaja (päevakeskuse) energiatõhusaks renoveerimine
- Pühalepa Vallamaja energiatõhusaks sotsiaalmajaks renoveerimine.
- Käina katlamaja ja soojatrasside rajamine
- Kõrgessaare üürimaja
- Kalana tankla

8. Huvihariduse kättesaadavuse tagamine ja treenerite, juhendajate kutsetaotlemise/kvalifikatsiooni tõstmise toetamine. Valla elanikele huvitegevuse/õppe ja ümberõppe korraldamine.
9. Mitmekesiste sotsiaalteenuste kättesaadavuse tagamine üle saare. Kodu- ja hoolekandeteenuste laiendamine ja kvaliteedi tõstmine. Päevakeskuste laiendamine ja uute sotsiaalelupindade rajamine üle saare. Toetatud elamise põhimõtete rakendamine.
10. Hiiumaa identiteedi tugevdamine, omakultuuri säilitamine, tingimuste laiendamine liikumisharrastustega tegelemiseks ning aastaringselt kõrgtasemel spordi- ja kultuurisündmuste korraldamiseks. Laulu- ja tantsupeo traditsiooni hoidmine.
11. Kärkla keskuse, sadamaala ja laululava uute lahenduste väljatöötamine.
12. Saare loodusvarade mõistlik ja säästlik kasutamine biosfääri programmiala põhimõttele ja hiidlaste huvides.
13. Ühistranspordi kaasajastamine ja paindliku tellimispõhise transpordivõimaluse arendamine.
14. Mustkatte rajamine külavaheteedele ja regionaalse tasakaalu säilitamine piirkondade vahel. Maamaksu suunamine valla teedesse ja tänavatesse. Kergliiklusteede võrgu välja ehitamine üle Hiiumaa.
15. Kõrgessaare aleviku keskuse väljaarendamiseks ruumilise lahenduse väljatöötamine kooskõlas erinevate osapooltega.
16. Sõru sadama ja muuseumi arengukava väljatöötamine, eesti ainsale ajaloolisele purjelaevale Alar tulevikuplaani väljatöötamine ja rahastuse leidmine.
17. Emmaste perspektiivse elamuala edasi arendamine, kommunikatsioonide rajamine elamuehituse soodustamiseks.
18. Hellamaa Perekeskuse edasiarendamine täiendavate sotsiaalteenuste pakkumiseks.
19. Elanikkonna kaitsesse ja valla kriisivalmidusse panustamine. Kaitseliidu, Kaitseväge, PPA ja Päästeameti struktuuride tegevuste toetamine.
20. Osavallakogude otsustusõiguse tagamine piirkondlike väikeinvesteeringute ja teeinvesteeringute üle.

Loe rohkem meie tegemiste kohta kodulehelt yhinehiiumaa.ee

Foto: Häli-Herta Haavapuu

valimisprogramm 2025

HIIMUMAA TASAKAALUSTATUD ARENG JA INNOVATSIOON

Hiiumaa vald on hiidlaste ühine pingutus igapäevase elu paremaks korraldamiseks ja vajadusel turutõrgete ületamiseks. Meie jaoks on vald enamat kui üksnes seadusega ettenähtud ülesannete täitja - see on tõhus tööriist hiidlaste heaolu igakülgse parandamiseks

HIIMUMAA JÕUKUSE ALLIKAD JA PIIRKONDLIK PANUS

- Jõukus suureneb raha sissevooluga ekspordist, investeeringutest, turismist ja uutest elanikest. Iga piirkond Hiiumaal peaks panustama oma tugevuste kaudu, luues suurimat lisandväärtust just ekspordi vaatest. Pelgalt töökohtade ümberpaigutamine või omavaheline teenuste müük ei taga pikaajalist ja kestvat jõukust kogu saarele.
- Väiksemad asulad ja piirkonnad vajavad tuge oma spetsiifiliste tugevuste leidmisel ja võimendamisel.
- Majandus vajab mitmekesisust: toetada väiksemaid tootmisi, teenusepakkujaid ja uusi algatusi, mis loovad töökohti ja kasvatavad käivet. Eelistada ettevõtlust, mis kasutab kohalikke ressursse ja arvestab keskkonnamõju. Säilitada Hiiumaa looduslik eripära ka tulevastele põlvkondadele.
- Hoida ja tugevdada Hiiumaa kui brändi mainet, et Hiiumaa märgisega tooted ja teenused saaksid rohkem tähelepanu ja parema hinna.

ELAMUMAJANDUS JA ARENDUSPROJEKTID

- Renoveeritud, kvaliteetsete elamistingimustega elamud on ülioluline faktor saare elanikkonna säilitamisel ja kasvatamisel. Uued elanikud on ühtlasi tarbijad, kes aitavad kaasa kohalikule majandusele.
- Vaja on uusi kortermaju nii Kõrgessaares, Käinas kui ka Kärldas. Toetuse taotlemine riigilt ja erainvesteeringute toomine saarele.
- Olemasolevate kortermajade renoveerimiseks valla poolt tugi korteriühistutele projektijuhtimises ja järelevalves ning kaugküttepiirkondade arendamine.
- Vaja on lahendusi eramu ostmiseks või ehitamiseks, sh riigi abiga tagatisfondi loomine. Vald saab toetada läbi planeeringute, teede ja taristute uuendamise.
- Tulemuste saavutamiseks on vajalik tugev koostöö ja ühiste eesmärkide seadmine kõigi osapoolte vahel – omavalitsus, korteriühistus, elanikud ja teised huvigrupid.

KVALITEETNE JA KÄTTESAADAV ARSTIABI SAAREL

- Toetada suuremas mahus kvaliteetse arstiabi pakkumist Hiiumaa haiglas ja perearstikeskustes, vähendades patsientide ja nende lähedaste kulusid ja ajakulu.
- Töötervishoiuteenuse pakkumine Hiiumaa haigla ruumides, normaalingimustel ja tööandjatega eelnevalt kokkulepitud aegadel. Koostöös riigiga on kohalikul tasandil võimalik tagada parem teenus.
- Rakendada digilahendusi ja kaugmonitooringut (näiteks krooniliste haiguste puhul), mis võimaldab arstil saada reaalajas infot patsiendi seisundi kohta ja vajadusel koheselt sekkuda. Patsientidel peab olema võimalus igal hetkel spetsialistilt abi saada, tagades parema ravitulemuse.

HIIMUMAA SPORDIELU TULEVIK

- Sporditaristu kaasajastamisega jätkamine, millest on võitnud kogu saar.
- Lisaks kohalike elanike heaolule on Hiiumaal atraktiivsed spordirajatised on loonud uue turismiharu – sporditurismi (nt populaarne jõusaal, tennis- ja jalgpalliväljakud, Paluküla terviserada, discgolf, Käina bowling, kardirada, ujula, RMK matka- ja rattarajad). See on omakorda avaldanud positiivset mõju teistele valdkondadele nagu majutus, teenindus ja kaubandus.
- Olulisteks prioriteetideks on Kärldla staadioni kergejõustikuosa ja uue teenindushoone rajamine, koolistaadionite arendamine ning välitreeningu alad, sealhulgas välijõusaalide, korraldamine.
- Luua võimalusi uute ja populaarsete spordialade, näiteks padeli, harrastamiseks.
- Lõppeesmärk on tagada, et Hiiumaal oleksid sportimis- ja enesearendusvõimalused võrdväärsed muu Eestiga, sh lapsed ja noored saaksid saarel arendada oma oskusi, loovust ja ettevõtlikkust.

RIKKALIK KULTUURIVALIK JA KOOSTÖÖVÕRGUSTIK

- Rikkalikum kultuurivalik toob uusi püsielanikke saarele ja pikendab kahe kodu omanike hooaega.
- Toetada Hiiumaa Kultuurikeskuse rajamist Kärldasse ning kasutada efektiivselt olemasolevat infrastruktuuri.
- Pakkuda lisavõimalusi vaba aja veetmiseks. Näiteks promenaad Kärldas kui üks võimalus tekitada kriitiline mass elamuslikule kohvikute ringile, et tuua Hiiumaale veel üks ring turiste.
- Luua kultuuriklaster, mis ühendaks korraldajad ja koordineeriks sündmusi.

JULGED OTSUSED HARIDUSES

- Järjepidev haridusse investeerimine ja julgete otsuste tegemine on Hiiumaa tuleviku ja noorte perede saarele jäämise seisukohalt mõõdapääsmatu. Edu võti peitub ühises arusaamas ja tahtes neid otsuseid ellu viia.
- Põhikoolilõpetajate valikute laiendamine haridustee jätkamiseks, sh konkurentsivõimelise gümnaasiumihariduse järjepidev tagamine, mis annab noortele võrdse stardi mandriga ja mitmekülgse kutsehariduse pakkumine.
- Hariduslike erivajadustega noortele karjäärivõimaluste leidmine Hiiumaal koostöös omavalitsuse ja ettevõtjatega.
- Riigi toe kaasamine, arvestades saare eripäradega, sh väiksemad koolid ja keeruline logistika.
- Kohaliku omavalitsuse valmisolek teha raskeid otsuseid, et tagada tugev põhiharidus - mugavad lahendused ei vii edasi. Noorematele lastele tagada kodulähedased lasteaia ja koolid.
- Õpetajate ja tugispetsialistide väärtustamine. Klassijuhatajatele täiendavate vahendite eraldamine ja olla selles positiivne eeskuju kogu Eestile.

Foto: Riina Süvalep

108 Anu Pielberg

Ettevõtjana olen harjunud nägema suurt pilti ja hindama otsuste pikajalist mõju. Neja aasta jooksul volikogu esimehena sain neid kogemusi rakendada. Olulisimad teemad on meie ühenduste areng ja energialahendus parandamine – seda riigiga koostööd tehes. Mida saame ise Hiiumaalt otsustada on meie elukeskkond. Ettevõtluse arengus eelduste loomine peaks olema valla üks prioriteete. Iga otsus, olgu see suur või väike, vajab hoolikat kaalumist, et planeerida investeringuid targalt ja läbimõeldult.

109 Omar Jõpiselg

Oman kogemust nii omavalitsuses erinevates ametites töötamisest, kui ettevõtlusest. Põllud on kainen kalkultsioonil põhinevat julget tegetsemist. Intensiivne debatt ja kõigi osapoolte argumentide kuulamine näitab otsustajate tarkust. Diskussioonid peavad jõudma reaalsete otsuste, vastutajate ja tegudeeni. Valla arendamine vajab jalgade maa peal hoidmist, kuid positiivset tulevikuvaadet.

110 Aira Toss

Minu jaoks on kõige olulisemad metsanduse ja eraomanike õiguste kaitsega seotud teemad. Olen Hiiumaalt metsades erinevates ametites töötanud 34 aastat ning arvan et mul juba on selles valdkonnas pädevust. Mul on rõõm ja au eestvedada Hiiumaa Metsaseltsi tegevusi.

111 Sander Kopli

Olen olnud pea 30 aastat tegev paljude ettevõtete loomise ja arendamise juures. Viimased kaheksa aastat olen juhtinud Hiiumaa vallavolikogu eelarve- ja majanduskomisjoni. Tunnen end majandusteemades kindlalt. Kandidateerin seetõttu, et koduvalla käekäik on mulle tähtis. Tahan kaasa rääkida valla majandusajade korraldamisel.

112 Tuuli Tammla

Viimased 17 aastat olen tegelenud Hiiumaa kalurite elu paremaks muutmise. Siinkohal näen kalurite kui ettevõtjate ja omavalitsuse vahel mitmeid koostöökohti. Südamelähedane on ka kultuurivaldkond – olen toimetanud Hiiumaa sündmuste kalendriga ning kaasa mõelnud kultuurikomisjonis. Juhuse tahtel sattusin vedama kortermaja renoveerimist, mis sai edukalt lõpetatud.

113 Marti Tisler

Olen Luige baari omanik ja baarmen ning olen 24 aastat tegutsenud väikeettevõtjana. Aastate jooksul olen olnud erinevates volikogudes ja komisjonides, kust olen saanud kogemust kohalike otsuste tegemisel. Vabal ajal käin kalal, mis aitab mul töö ja hobi hoida tasakaalus hoida.

114 Margit Kagadze

Olen haridusvaldkonnas töötanud üle 20 aasta, sh õpetajana, õppenõustajana, nõustamiskeskuse eestvedajana ja koolijuhina. Usun, et kaasaegsed ja heaolu toetavad lastelaid, koolid ja huvikoolid on võtmetegurid, mis toovad meie saarele uusi elanikke ja hoiavad siln peresid. Soovin seista selle eest, et meie lapsed saaksid jätkuvalt maailma parimat haridust ning et õpetajate, treenerite ja tugispetsialistide töö oleks väärtustatud ja toetatud.

115 Vello Maripuu

Olen Emmaste osavallakogu liige ja külaseltsi esindaja, kellele on oluline, et meie kogukonna elu areneks ja tugevneks. Tööelus olen energiseeritud ning aastaid olnud Hiiumaalt katuse ja vihma-veerennide tootja Toode esindaja. Seisan selle eest, et Hiiumaalt oleks turvaline ja kindel elukeskkond nii inimestele kui kogukondadele.

116 Annika Vannas

Olen 11 aastat tegutsenud väikeettevõtjana ning sama kaua olnud seotud ka korterimajade igapäevaelu korralduse ja korteriühistute tööga. Minu jaoks on oluline, et Hiiumaalt oleks toetav ettevõttekeskkond ja kaasaegne ning arenev elukeskkond. Hindan konkreetset, läbipaistvust ja koostööd ning arvan, et kogukonna rolli otsuste kujundamisel tuleks rohkem väärtustada.

117 Kauri Kiivramees

Olen töötanud erinevatel ametikohtadel Sihtasutuses Hiiumaa Muuseumid alates 2014. aastast, millest viimased kolm aastat olen asutust juhtinud. Tehtud uurimistöödes olen keskendunud ettevõtluse ja kalanduse ajaloole teemadel. 2018. aastast alates olen olnud abiks nõu ja jõuga korteriühistute käivitamisel ja käigus hoidmisel. Selle aja jooksul olen eestvedanud 15 korteriga kortermaja renoveerimist Käina ja alates sellest aastast olen esindanud korteriühistute huve osavallakogus. Leian, et mõistan Hiiumaa korteriühistute probleeme ja olen valmis panustama nende lahendamisele.

118 Jana Uuskari

Olen põline hiidlane. Hariduselt ajaloo- ja ühiskonnajuurte õpetaja. Töötan Hiiumaa Gümnaasiumis ja Käina Koolis, armastan oma tööd ja õpilasi. Olen abielus, mul on neli last ja kolm lapselast. Mulle on väga tähtis minu pere ja kodusaare Hiiumaa tulevik.

119 Kulvo Pendra

Olen õppinud majandust ja digitaliseerimist. Suurema osa tööstest elust olen juhtinud tööstust. Nüüd 8 aastat Hiiumaalt olnuna, soovin panustada ka Hiiumaa ettevõtluskeskkonna parandamisse. Mitmekesise majandusega Hiiumaalt on koht, kuhu noored pöörduvad tagasi koos oma oskuste ja ettevõtlusvõimega. Kui on rohkem ärsaid inimesi on võimalik professionaalselt lahendada kõiki probleeme.

120 Häli-Herta Haavapuu

Olen turismiharidusega ettevõtja, kelle soov on, et Hiiumaalt oleks kaasaegne ja atraktiivne puhkusepaik, kuhu turistid tahavad tagasi tulla ja kus kohalikel on uhke elada. Põlise hiidlase ja sporditaustaga inimesena seisan kvaliteetsete sportimisvõimaluste ning mitmekesise huvihariduse eest. Kahe lapse ema ja huvijuhina usun, et just noorte loovuse ja ettevõtlusvõime toetamine on võtmetähtsusega Hiiumaa tulevikule.

121 Martin Kagadze

Tegutsen Hiiumaalt ettevõtjana aastast 1998. Kandidateerin Hiiumaa valla volikokku, et anda oma tasakaalustatud panus Hiiumaa arengusse läbi ettevõtja kogemuse. Kuulun vallavolikogu keskkonna- ja ehituskomisjonis ning olen varasemalt juhtinud Kärdla osavallakogu.

122 Toomas Saal

Minu märksõnad on jätkusuutlikkus, säästlikkus ja asjatundlikkus juhtimises. Olen olnud 20 aastat ettevõtluse õppejõud ja professor, eesti ettevõtluskõrgkooli Mainor asutaja ja arendaja, aga olen ka Kiduspe ettevõtja.

123 Kaido Tseller

Kolides tagasi mandrilt Hiiumaale, soovin panustada oma kogemustega Hiiumaa poliitilise tulevikku. Eesmärk on jagada oma saadud teadmisi ja kogemusi. Kuusali vallavolikogu liikmena olin ametis 2019-2021. Juhtisin vallavolikogu sotsiaal- ning ehitus- ja keskkonnakomisjoni. Lisaks lõin kaasa eelarve arengukomisjoni ja revisjoni komisjoni töös. Vali tulevik! Hiilaskult oeldes: ootame- vaatame.

124 Mart Vain

Liiga tihti on vaja tervisevõime sõlita mandrile. Seetõttu toetan patsiendikeskset lähenemist ning kvaliteetse arstiabi kättesaadavust saarel. Oman 15 aastast kogemust tervishoius ning töötades ühes Euroopa suurimas biotehnoloogiaettevõttes puutun igapäevaselt kokku patsientide ravimisega tippasemega. Olles juurteel hiidlane soovin panustada maailmatasemel innovatsiooni Hiiumaale toomisse.

125 Marken Tisler

Olen 23-aastane Hiiumaalt pärit noor ettevõtja ja baarmen. Minu eluvis on tihedalt seotud loodusega – olen aktiivne jahimees ja kalamees. Soovin panustada oma kodukoha arengusse, kaasates aruteldesse nooruslikku energiat ja kohaliku kogukonna huvisid.

Head hiidlased, vajame teie toetust!

MTÜ Ühine Hiiumaa on vabatahtlik poliitiline ühendus hiidlastest, kes soovivad saare arengusse panustada. Samanimelise valimisliiduna oleme osalenud Hiiumaa vallavolikogu valimistel aastatel 2017 ja 2021. Seekord oleme taas väljas iseseisva nimekirjaga, kuhu kuuluvad tegusad hiidlased erinevatest valdkondadest. Meie tegemistest saab rohkem lugeda kodulehelt yhinehiiumaa.ee ja küsida lisainfot e-posti aadressilt kontakt@yhinehiiumaa.ee.

